

Mahias oseeis

Malfa ar pefuhftfchanu par pasti:	
Ar	Peelikumu: par gadu 2 rbt. 75 kap.
bef	Peelikuma: par gadu 2 " "
Ar	Peelikumu: par $\frac{1}{2}$, gadu 1 " 40 "
bef	Peelikuma: par $\frac{1}{2}$, gadu 1 " "
Ar	Peelikumu: par $\frac{1}{4}$, gadu — " 90 "
bef	Peelikuma: par $\frac{1}{4}$, gadu — " 70 "

Malfa bef pefuhftfchanas Rīga:	
Ar	Peelikumu: par gadu 1 rbt. 75 kap.
bef	Peelikuma: par gadu 1 " "
Ar	Peelikumu: par $\frac{1}{2}$, gadu — " 90 "
bef	Peelikuma: par $\frac{1}{2}$, gadu — " 55 "
Ar	Peelikumu: par $\frac{1}{4}$, gadu — " 50 "
bef	Peelikuma: par $\frac{1}{4}$, gadu — " 30 "

84. gada - gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedelu.

Gestdeen, 8. julijså.

KATALOGS

1889.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastillet un studinajumus nodot Riga, pee Petera basnizas. Bes tam „Mahjas Weesi“ war wehl pastillet bes dauds peenemshanas weetahm Peterburgas un Telgarwas Ahr-Riga Sarlandaigawā, wehl zitās pilfehtās, kā: Jēhīs: Peterson l. bodē; Walmeera: G. G. Trej l. bodē; Valkā: M. Rudolff un Paulin l. bodēs; Nujenē: J. Alksne l. grahm.-bodē; Limbaščos: D. Uhder l. bodē; Telgarawā: H. Alunan un Besthorn l. grahm.-bodes; Bauska: J. Beckmann l. grahm.-bodē; Kuldīgā: Besthorn l. grahm.-bodē; Wentopili: M. Ries l. grahm.-bodē; Leepaja: Ulstīn l. grahm.-bodē; Tukumā: Baumann l. grahm.-bodē; Talsos: H. Tow l. grahm.-bodē un bibliotelā un Wolantschewski l. grahmatu-bodi; Sandawa: Jaegermann l. weesnizā; Sabile: Ginter l. weesnizā. Tod wehl „Mahjas Weesi“ war apstillet pee faveem zeen, draudses mahitajeem, slobotajeem un pagasta strihvareem, kurus mihki luhsu, tāhdas apstilleshanas laipni peenēt.

Varises issstabde ar fawu milschu torni.

Scha gada Parises isskahde no Franzuscheem isrihkota par peeminu leelajai rewoluzijai preefsch fims gadeem, pehz kuras nodibinajahs pirmo reisu republikas waldbiba Franzijā; bet schi isskahde naw tikuse isrihkota par peeminu ween, bet ihpaschi ar to nodomu, kahdus folus Franzija us preefschu spehruse schiā simtu gadu laikā. Scho sawu nodomu ari Franzija pilnigi atsneeguse, jo isskahde dod gaifchu bilbi, skaidru pahrskatu par to, ko Franzuschu tauta mahk un prot ruhpneezibā un mahkslā, ko wina pastrahdaiuse wifās mubfu laiku sinatnes un darbōs.

Lai gan s̄ha gada Parishes issstahde ir tā sauzama pasaules issstahde, tomehr Franzijas raschojumeem issstahde ir pahrswars, tā to rahda issstahditaju skaitis, proti ahrsemes issstahditaji ir tikai 7000, tamehr Franzuschi issstahditaju skaitlis sneedsahs lihds 31,000. Franzuschi, scho sawu issstahdi isriktodami, tā satot paschi fewi pahrspēhjuschi, tik leeliski, tik apbrihnojam iwijs isdeweess, tā ka nesin, ko wairak buhs slawet, ko wairak buhs teilt. Peemehram lai peeminam weenu no issstahdes milfigahm ehkahm, kuras wirsū atrodahs apalsch tornis. Lai gan no ahreenas nekur naw dselss pamanama, tomehr ehka un tornis buhweti no dselss. Jumts no stikla, lai buhtu gaifchs. Stikls ir dseltsans, tā ka gaifma, kas tur zauri eet, dabun dseltsanu ūskatu un tā tad isleekahs, it ka wijs laistitos veenā seltā.

Ifftahdes tschetras leelakas ehkas eenem plaschumu no 250,000 kwadrat-metreem (1 metris ir kahdas 3 pehdas); ta leelaka fronte (preeschmala) kuru war kopigi pahrredset, ir 400 metru gara (wairak nela treschdakas werstes). Lai gan schihs ehkas ir milsigi leelas, to mehr winas ne-isskatahs weenmuligas; trihs leeli apali torni, dewini masaki tornischti, ta ari dewini bagati isgresnoti ee-ejas wahrti jeb durwis dod isskatahs wajadfigu daschadibu un jauskumu. (Kahdi schetorni un tornischti isskatahs, tas redsams bilde, kura eet schim numuram libds var veelikumu).

Buhwprateju eewe hribu ihpaschi us fewi greesch
ta nosauzama maschinu ehka. No schihs ehkas
war fazit, ka tahda wehl naw redseta. Wina
ir 115 metru plata un 420 metru gara un
taisita ta fakot tikai no dselss un stikla. Waja-
dsiba nebijsa, tik milfigu ehku buhwet, jo wareja
wairak ehku zelt, tur ifstahdamas maschinas
wareja usstahdit, bet Franzuschu inscheneeri,
arkitekti gribjeja peerahdit, ko wini sawa mahfslâ,
sawâ sinatne espehj, kabdas milfigas ehkas war
uszelt. Schi milfiga maschinu ehka, kuras buhwe
ismalkajuse $7\frac{1}{2}$ miljonu franku un pee kuras
strahdajuschi lihds 17 mehnescuem, naw tikai
milfiga sawa platuma un garuma deht, bet
wina ir ari loti augsta, no apakschas lihds
jumta augschai mehrijot ir 50 metru. Schi
ehka eenem semes plaschumu no 47,300 kwa-
drata metreem, ta ka masu pilsehtu lihds ar
sawu basnizas torni waretu salilt schini ehka.
(Skatees bildi pa freiso roku).

Zit leelas, zit milsigas ari wisas ifstahdes ehlas nebuhtu, tomehr winas, falihdsinot ar ifstahdes ihsto milsi, Eifela torni, isleekahs semas, ka weenetascha naminisch, kas stahm pee basnizas torna. Tahds tornis lihds schim wehl nekur naw pasaule redsets un ar pilnu teesibu Franzuschi war lepmi buht us scho milsi. Winsch pazelkahs pahri par wisahm ehlahm augsti gaisa, it ka slails folks, kas isaudsis tihruma widu. Weegaki mums tas eedomajams, tad poaskata-meess us bildi, kur tas nosihmets. Zilweki apalschä isskatahs ka fludras, augsti nami, ka masi kluzisch. Ja schini torna galä uskahptu, tad waretu semes gabalu no lahdahm simts werfsehm tahlu pahrskatit.

Schis tornis ir tikai no dselss taisits, wina augstums ir 300 metru, wina tschetras kahjas, us kurahm winsch stahw, ir 100 metru weena no otras. Torna pirmais stahws ir 58 metrus augsts, otrais stahws 116 metrus un treschais stahws 291 metrus, no paschas apakshas lihds augschai rehkinot. Lihds otrajam stahwam war pa trepehm uskahpt; 350 trepyu pakahpenu iakabvi. tad fasneeds virmo stahwu un 380 va-

kahpenu atkal jakahpj, ja no pirmā stahwa grib
fasneegt otro. Kad pirmo stahwu fasneedsam,
kad tur atrodam leelas telpas, tschetras ehdamas
sahles, kuras eerihkotas tahdā plaschumā un
tahdā krahschnumā, kā wisleelakajās weesnizās.
Schinis leelajās telpās simteem zilwelū war
sa-eet un ehrti usturetees. No schejeenas ir
loti jauks issflats. Sem sawahm kahjahm reds
milfigu daudsumu pasaules issstahdes mirdsoschū
ehku, widū plaschais maurs ar parku un struhglu
akahm; tahtaki Senes upē, kurai gar abahm
pusfehm pazekahs nami, pilis, basnizas. Jaukais
flats naw ar wahrdeem issfakams, tas paſcham
jareds.

Pa trepehm, kuras wed us otru stahwu,
kahpschana jaw drusku gruhtaka, tadeht la tre-
pes sche drusku stahwakas un ne-eet wairs tik
taisni, la pirmaja stahwa, bet wairak rinki.

Ari sche, otrajā stahwā, eetaisita restorazija, kur wisu wajadfigu war dabut, ko no restora-
zijas war prasit, tikai zenaš, kā pats par fewi
protams, ir dauds dāhrgakas. Kad jaw pir-
majā stahwā bija isskats jauks, tā kā to ar
wahrdeem newareja pilnigi issfazit, tad sche,
otrajā stahwā, tas wehl jaukaks, tihrs debesch-
ķigs. Kad no schejeenas paskatahs us ifstahdes
weetu, us pilsehtu, tad ehkas isleekahs tahdas
masinas, it kā tahs buhtu uszeltas no behrnu spēhlu
leetinahm. Kad sche augsfchā atrodahs, tad
wairš neko newar sābīrdet no pilsehtas trofschā,
kas apaksfchā noteek.

Schis milfigais tornis ir deesgan ihsā laikā tizis usbuhwets, $2\frac{1}{2}$ gada pee ta tizis strahdats. Wiswairak laika ainsuehma torna pamats, us kura jaftahw wina tschetrahm kahjahn. Katra kahja, weena no otras, kā jaw minejam, ir 100 metru (kahdas 50 afts) apalschā attahlu un augschā saweenotas. War weegli eedomatees, kahdu stipru pamatu wajadseja līkt, lai kahjas netikai waretu droschi stahwet, bet ari wehl panest wisu milfigo torni, kura materials (tornis no dselss taifits) swer $6\frac{1}{2}$ miljona Frantschu mabrainu ieb kilogramu.

No torna gala ik naktis atspīhd elektrofīla
gaismā, kas visu apkartni tā apgaismo, it lā
saule spīdētu, jo, kā finams, tad elektrofīla gaismā
ir foti gaisska.

Eifela tornis ir un paleek apbrihnojams meitora darbs.

Ta nu kahdus wahrdus fazijuschi par Parise
sstahdi un winas milfigo torni, lai lasitajeem
apweeglinatu schim numuram peeliktas bilbes
labaku isprachanu; tapebz ari wiswairak lawe-
amees pee ehtu isskata apraksta. Bet eekam
schihis vindinas nobeidsam, ari kahds wahrd
apeemin par to, kahds swars ir schai Parise
sstahdei.

Mehs jaw fazijam, ka ifstahde mums dod
gaishu bildi no wifa ta, ko Franzija ir panah-
kuſe un eespehjuſe ſinatnēs un mahklās, ruhp-
neezibā un amatōs, ar wahrdū ſakot, wiſdō
muhsu laiku darbōs un zenteendōs; bet netika
gaishu bildi no wifa ta dabun ifftahde, tur ar
war dauds, dauds ko mahzitees, un it fewiſch
garſchas finā. Kā ſinams, Franzija jaw ſenu
feneem gadeem ir garſchas finā meiftareene un
jitas tautas no tahs dauds ko peenehmuschahs
daſchu ko mahzijuschaſs. Peemehra deht la
peeminam, ka Dahniija daschus no ſaweem strahd
nekeem ſuhtijufe uſ Parishes ifftahdi uſ walſte
rehknu, lai tur noſkatahs un ko eemahzahs
Lihdfigas domas ari ifſazija lahda Wahzijas
awise. Wina ralſtija: „Ja muhsu strahdneek
ari tik garſchas finā laut ko manto Parishes
ifftahde, un ſchinis apſtaſlōs wini newar ne
mantot. ari jaw tad mehs vadaritum muhsu

Kà latra ifstahde der par pamudinashanu un pamahzifchanu, tad tahda lepna ifstahde kahda Parises, dara to wehl wairal. Franzuschi ar sawu ifstahdi dauds ko panahluschi netikai ifspelnijsches few godu, bet ari pateizibu no wiseem apmekletajeem, las ko gribejamahzitees un ari eemahzijahs. Bes tam ar Franzijai daschadi labumi atlehks, ihpaschi sihnejotees us tirdsneezibu. Us ifstahdi sapluhsilwelku no wifahm pasaules malahm, tee reds

Fettons.

Naksts ir Rīgas apkaimes.

„schodeen“, bet ik latru swehtdeenu ir bijis un warbuht — ko lai Deew^s pafarga — buhs, ja ne-eejauksees kahda augstaka wara starvā. Moschehlojami! Swehtdeenās knapi pulftens heidsis fist 12, jaw sahk pa zeleem, gatwahm, tekahm un grahwmalehm laudis rofigi lustetees. Tur redsam firmus wezischus, nabadsigi apgehrbtus, salokschus wihrus, mahtes ar sihdammeem behrneem us rokahm, gan jaunekus un jaunawas, kas gatawojahs us eeswehtichani, gan behrnus, kas skolas apmekle. Un kurp wini steidsahs tik rofigi? Mehs redsam meschmalā eebuhwetu mahjn, kurai wehl pa datai jumta truhfst, ta ir schejeenas fa-eeschanas weeta — frogs. Tur nu teek swehtdeen no pusdeenaas dserts, danzots, trumpas fistas, lihds lamehr otrs deenas faulite pahr preeschu galeem no-fwihduschōs un nolwehpuschōs kroga logōs eekschā luhkojahs, mihli smaididama, it kā aizindama pee faufahm seena wahlinahm wihrus, pee raagainitehm mahtes un meitas.

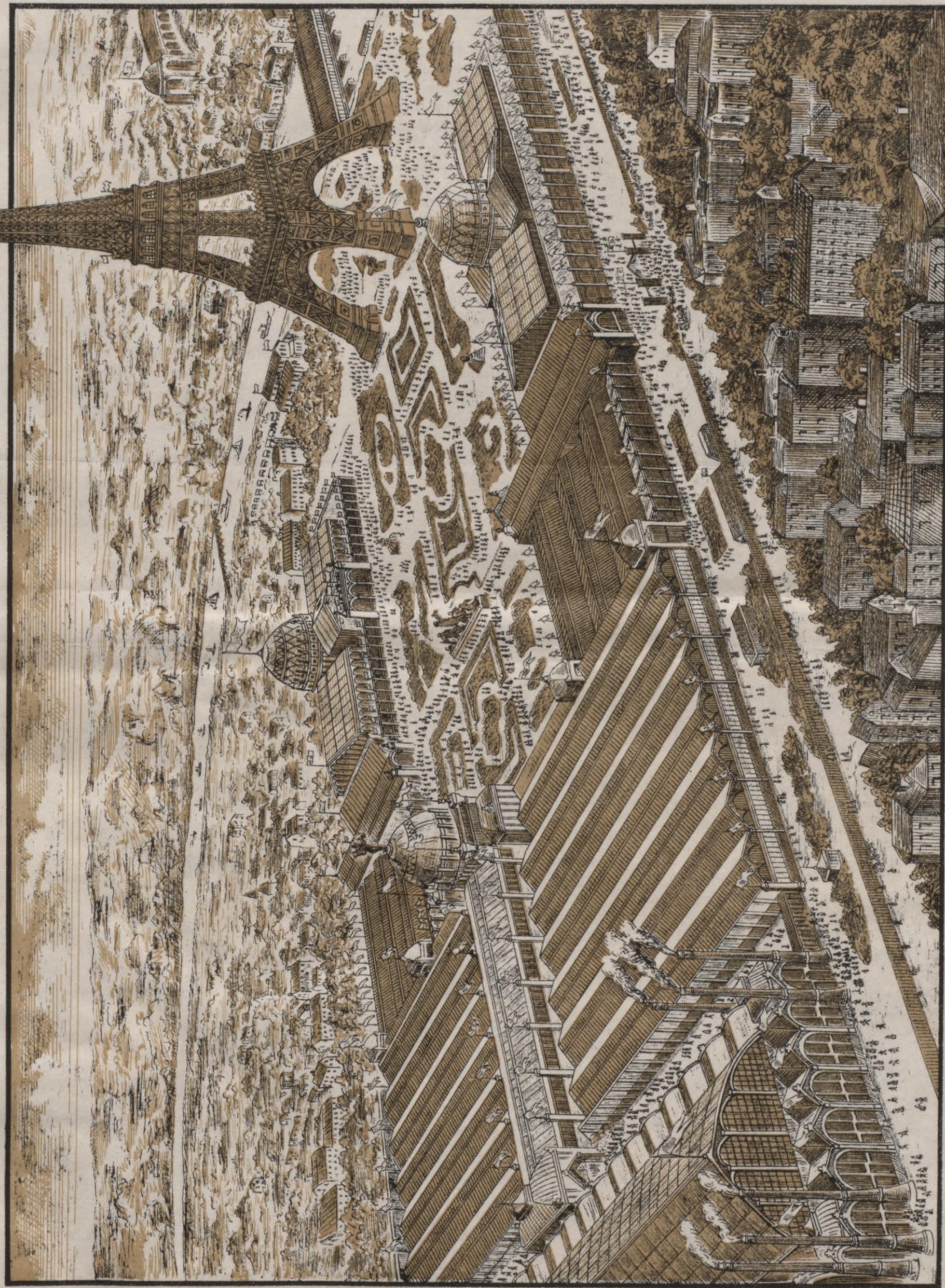
Wezaki wed, zif behrnu Deew s dewis, wifus us krogu lihds, pat neleeds wineem brandwihnu un alu dsert, papirofus fmehket un sawstarpigi „schahzkupu“ spehlet. Beemehram schahds fakts: tehw s pee-eet pee busetes, pefanz ari sawu wezuma-deenu atspaidu — puiku, eedser pats un usprasa puikam: waj tu ari nedserfi „par peezi?“ Sinams, puika to tik gaida. Tehws leek eeleet, puika eemet, nopusrinajahs, noritina pahri asarinas par fcho gruhto eefahkumu, dabu wehl tabakas strunki, ko sobds eefpraust, sakuskahm, un nu ir leels wihrs. Krogz tabakas duhmu pilns; fihdam i behrni drehbites eetihti brehz. Brihscham mahtes pasneeds sawus lutel-lischus zitahm feewinahm usglabaschanā, lamehr pate fkeen danzot un ta jo projam eet ik latru mihlu svehtdeenu. Teescham spalwa nespohj aprakstis tos, pateest jasaka, „brihnumus“.

Daschs zeen. lafitais warbuht domahs, ja til nabadfigi landis, kur tad wini nem naudu preefsch dserfchanas? Te, mihlais, til s atbilbets: „Nebij krogus, bijam wehl nabagaki neka tagad; tagad, par nedelu pee darbeem nopusuhedamees, fini, ka fwehtdeena wareſi „papreezatees“, t. i. ko nedelā nopolna, — fwehtdeena teek no- dserts. Nahdahs, ka wini grib sawu nabadfigu un maifes ruhpes brandwihna noskalot. — Tahs paſchas feewas un mahtes, luras wakar wakarā bij krogā, pirmdeena rihtā ſchlend, lamajahs un lahd par nodertu un nodanzotu naudu, bet atnahk nahkoſcha fwehtdeena, atkal wiſs aifmirſts! Zik daschā laulibas dſihwē nezelſees zaur to zuidz!

Breeksch peezeem gadeem schejeenas frogs
beidsa sawu gaitu tadeht, la frogereem bij eera-
dumis bes patents froget. Lihds schim frog
nebij, bet nu teek atkal jauns taifits, karsch
wehl nepawisam naw tahdā stabhwollī, la to
waretu apdfishwot; to eewehrojot, gan ja-issau-
zahs: lad to dara pee sata koka, kas lad wehl
notiks vee fakaltuscha?

Laikrafsd^{os} beeschi lafam, ka krogi top isnih-
zinati, lai laudis nepatristu meefigi un garigi,
bet pee mums tas pawifam otradi, — leelahs,
it ka gahdatu par krogu usplaunkschanu. Nā
lai nu skolas pee behrneem to pastrahdā, kas
winu usdewums, isaudsinat tikumigus jauneklus
un jaunawas, ja wezaki paschi nefneeds laipni
palihdsigu roku us tam, fargadami behrnus un
teem leegdami apmeklet krogu, kur tee dsird
wifadas jaimoschanas un beskaunibas no eerei-
buscheem zilwekeem. Ja lahdam teek fazits, lai
tā nedara, lai farga behrnus no kroga, tad par
atbildi dabu: mani behrni godigi, — godigi
gan, bet waj tahdi ari paliks? — Bil man
finamis, tad tahdi „balles walari“ krogs, bes
augstakas atwehleschanas, ir leegti, un ja ari

Pecilums par „Mihjas Šķēru” Nr. 27, 1889. g.

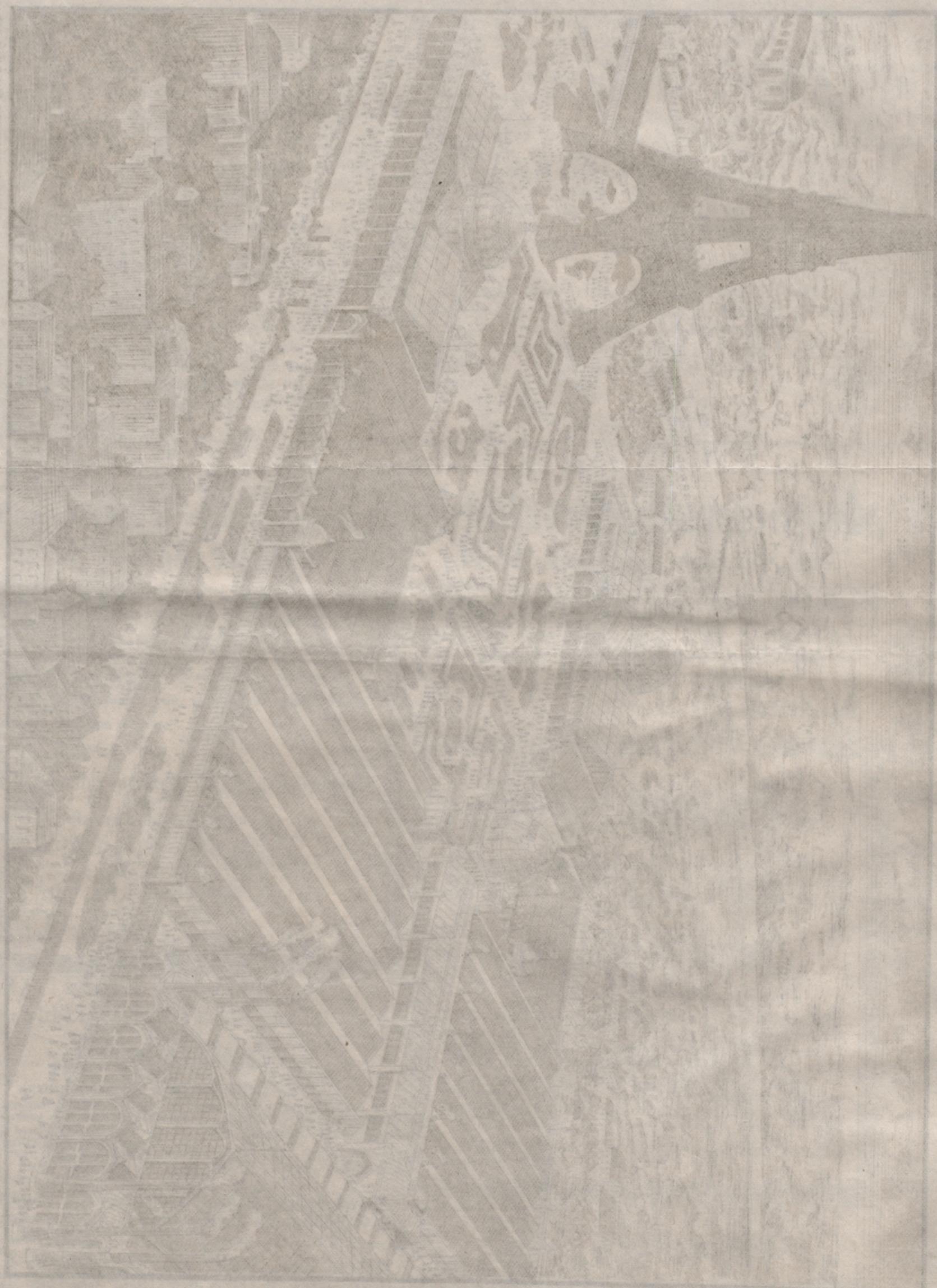

ЛЮДОВІКОНО ЦЕНЗУРОЮ РИГА, 7 ліп'я 1889.

ERNST PLATES, RIGĀ.

Z'arisēs iestādē ar samu misīšu formi.

Magazin für die gesamte Technik, Nr. 25, 1880.

S. Oetiling'sche Illustrirte Zeitung für technische Fortschritte